

Για ένα ευρωπαϊκό μέλλον χωρίς άνθρακα - Σταματήστε το ανθρακωρυχείο Τυρόω!

Βρισκόμαστε στη μέση μιας κλιματικής κρίσης. Οι Πράσινοι σε όλη την Ευρώπη μαζί με την κοινωνία των πολιτών και εκατομμύρια Ευρωπαίους πολίτες μάχονται για μια γρήγορη μετάβαση προς την ουδετερότητα του κλίματος σύμφωνα με τη Συμφωνία του Παρισιού. Η πράσινη πολιτική βασίζεται στις ταχέως αναπτυσσόμενες βιώσιμες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, βελτιώνοντας την ενεργειακή απόδοση και μειώνοντας τη ζήτηση ενέργειας, ενώ σταδιακά καταργούμε τα πιο επιβλαβή καύσιμα όπως ο άνθρακας. Σε περιοχές που ζουν και στηρίζονται οικονομικά από την εξόρυξη του άνθρακα, όπως για παράδειγμα στην παραμεθόρια περιοχή μεταξύ Πολωνίας, Τσεχίας και Γερμανίας, η μετάβαση προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας προκαλεί προβλήματα στην τοπική αγορά εργασίας και δημιουργεί μια τεράστια πρόκληση για τους ανθρώπους και την περιοχή γενικότερα. Ως εκ τούτου, εμείς ως Ευρωπαίοι Πράσινοι πιστεύουμε ότι οι φιλόδοξοι κλιματικοί στόχοι πρέπει να βασίζονται σε μια δίκαιη μετάβαση για όλους, μια πράσινη και ανθεκτική ανάκαμψη που θα βοηθήσει στην εκκίνηση της οικονομίας και θα προσφέρει θέσεις εργασίας.

Κοντά στα σύνορα μεταξύ της Τσεχίας, της Πολωνίας και της Γερμανίας και κοντά στην πολωνική πόλη Μπογκατάνια, το ορυχείο λιγνίτη του Τυρόω και η μονάδα ηλεκτροπαραγωγής του, λειτουργούν μεν ανεπηρέαστα από την ανάγκη για μια δίκαιη μετάβαση στην ουδετερότητα του κλίματος - με σοβαρές δε αρνητικές επιπτώσεις στο νερό, το έδαφος και τον αέρα στον περιβάλλοντα χώρο. Παρόλο που η Πολωνία αποτελεί την χώρα με την μεγαλύτερη παραγωγή άνθρακα και τη δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγή λιγνίτη σε ολόκληρη την ΕΕ, οι καταστροφικές περιβαλλοντικές συνέπειες ενός ανθρακωρυχείου όπως το Τυρόω δεν περιορίζονται στα σύνορά της χώρας. Ο υποβιβασμός της στάθμης των υπογείων υδάτων άνω των 20 μέτρων απειλεί χιλιάδες ανθρώπους στην περιοχή Liberec στην Τσεχία με την απώλεια καθαρού πόσιμου νερού. Επιπλέον, νέες μελέτες εκτιμούν ότι, κοντά στα σύνορα Γερμανίας-Πολωνίας, η καθίζηση του εδάφους θα αυξηθεί συνολικά στα 1,2 μέτρα έως το 2044. Στο κέντρο της γερμανικής πόλης Zittau, εκτιμάται ότι η καθίζηση του εδάφους θα αυξηθεί σε 36 συνολικά έως 72 εκ.

Η αρχική άδεια για το συγκεκριμένο ορυχείο δόθηκε το 1994 και έληξε στις 30 Απριλίου 2020. Ωστόσο, ο Υπουργός Κλίματος της Πολωνίας, Michał Kurtyka, παρέτεινε την άδεια του ορυχείου για άλλα έξι χρόνια χωρίς δημόσια διαβούλευση, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι της περιοχής να μην μπορέσουν να ασκήσουν το δικαίωμά τους να αντιταχθούν στην παράταση της άδειας. Συνεπώς, η συνέχιση της εξόρυξης στο ορυχείο λιγνίτη του Τυρόω παραβιάζει τη νομοθεσία της ΕΕ (Οδηγία για την Περιβαλλοντική Ευθύνη, Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα, Οδηγία για την Ελεύθερη πρόσβαση σε Πληροφορίες, Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και η Οδηγία για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση).

Για όλους αυτούς τους λόγους, άνθρωποι σε όλη τη διασυνοριακή περιφέρεια συνεχίζουν να διαμαρτύρονται και αρκετές χιλιάδες πολίτες έχουν υποβάλει αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά της παράτασης της άδειας λειτουργίας και της επέκτασης του υπαίθριου ορυχείου. Χωρίς αμφιβολία, η αντικατάσταση του ορυχείου λιγνίτη Τυρόω με ένα μείγμα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που βρίσκονται στην Κάτω Σιλεσία, είναι επωφελές τόσο για το περιβάλλον όσο και για τους ανθρώπους στην περιοχή. Τα οφέλη θα είναι ακόμη μεγαλύτερα εάν προγραμματιστεί η μετάβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μεταξύ των τριών περιοχών που επηρεάζονται. Η πολωνική κυβέρνηση πρέπει να σταματήσει να

εμποδίζει το Ταμείο Ανάκαμψης και να επιτρέψει στην περιοχή Turów να επωφεληθεί από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης. Με την μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα προκύψουν νέες θέσεις εργασίας και μελλοντικές προοπτικές για τη νεολαία όσον αφορά τόσο τον τομέα της ενέργειας όσο και άλλους παρεμφερείς τομείς, αντί οι νέοι να κληθούν να αντιμετωπίσουν ένα «σκοτεινό» μέλλον συνυφασμένο με την παραγωγή άνθρακα.

Οι Ευρωπαίοι Πράσινοι υποστηρίζουν τους διαδηλωτές, τους περιβαλλοντικούς ακτιβιστές που βρίσκονται στην περιοχή και τα τοπικά πράσινα κινήματα στο στόχο τους να προωθήσουν ενεργά και να διαμορφώσουν τη διαρθρωτική αλλαγή της εξάλειψης του άνθρακα σύμφωνα με τον στόχο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για την κλιματική ουδετερότητα μέχρι και το 2050.

Ωστόσο, παρόλο που η λειτουργία του υπαίθριου ορυχείου Λιγνίτη αντιτίθεται στον ευρωπαϊκό στόχο, εν τούτοις το ορυχείο συνεχίζει να λειτουργεί.

Επομένως, απαιτούμε:

- Εάν η συνεχιζόμενη διαμεσολάβηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μεταξύ της Τσεχίας και της Πολωνίας αποτύχει, η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει νομικές ενέργειες εναντίον της Πολωνίας με τη μορφή διαδικασίας επί παραβάσει η οποία θα αναγκάσει την πολωνική κυβέρνηση να συμμορφωθεί με τους υποχρεωτικούς μηχανισμούς διαβούλευσης. Σε απάντηση στην καταγγελία της Τσεχίας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 30 Σεπτεμβρίου 2020, ζητάμε από την Επιτροπή να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη. Όταν εκδοθεί η αιτιολογημένη γνώμη ή μετά το πέρας της προθεσμίας των τριών μηνών μετά την καταγγελία, η Τσεχία πρέπει να ασκήσει το δικαίωμά της να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο της ΕΕ για δικό της λογαριασμό.
- Η παραμεθόρια περιοχή της Πολωνίας, της Γερμανίας και της Τσεχίας πρέπει να στοχεύει να γίνει διασυνοριακή περιοχή εξόδου άνθρακα με την υποστήριξη χρηματοδοτήσεων βιώσιμου χαρακτήρα, όπως για παράδειγμα με τη χρήση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, την εφαρμογή διασυνοριακών κοινοτικών έργων για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και διαρθρωτική αλλαγή.
- Για ένα βιώσιμο μέλλον, η συμμετοχή των πολιτών είναι ύψιστης σημασίας. Η ανάπτυξη της Ευρώπης στις διασυνοριακές περιφέρειες, μπορεί να μας δώσει μια εικόνα του πώς αναπτύσσεται η Ευρώπη εκ των κάτω προς τα άνω. Η προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας της κοινωνίας των πολιτών και των συναντήσεων μεταξύ των ανθρώπων, πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για τις περιφερειακές και τις εθνικές κυβερνήσεις και πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω.
- Η εξόρυξη πρέπει να σταματήσει αμέσως - έως ότου διευκρινιστούν όλα τα νομικά ζητήματα.
- Χρειαζόμαστε ένα ευρωπαϊκό τέλος στον άνθρακα έως το 2030 το αργότερο. Επομένως, οι κυβερνητικές αποφάσεις για τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα δεν πρέπει να υπονομεύονται από ξεπερασμένες συμφωνίες προστασίας επενδύσεων, όπως η Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας που επιτρέπει στους επενδυτές ορυκτών καυσίμων να μηνύσουν τις κυβερνήσεις για αποζημίωση όταν αναλαμβάνουν δράση που βλάπτει τα κέρδη τους. Εάν δεν πραγματοποιείται ουσιαστική μεταρρύθμιση της συνθήκης κατά τις τρέχουσες διαπραγματεύσεις, η ΕΕ πρέπει να την εγκαταλείψει.